

Handlingsplan 2025

Upprättad av strategirådet för kommunerna i Västerbottens
gemensamma digitalisering 2024

Fastställd av kommunchefsforum 4 december 2024

Inledning

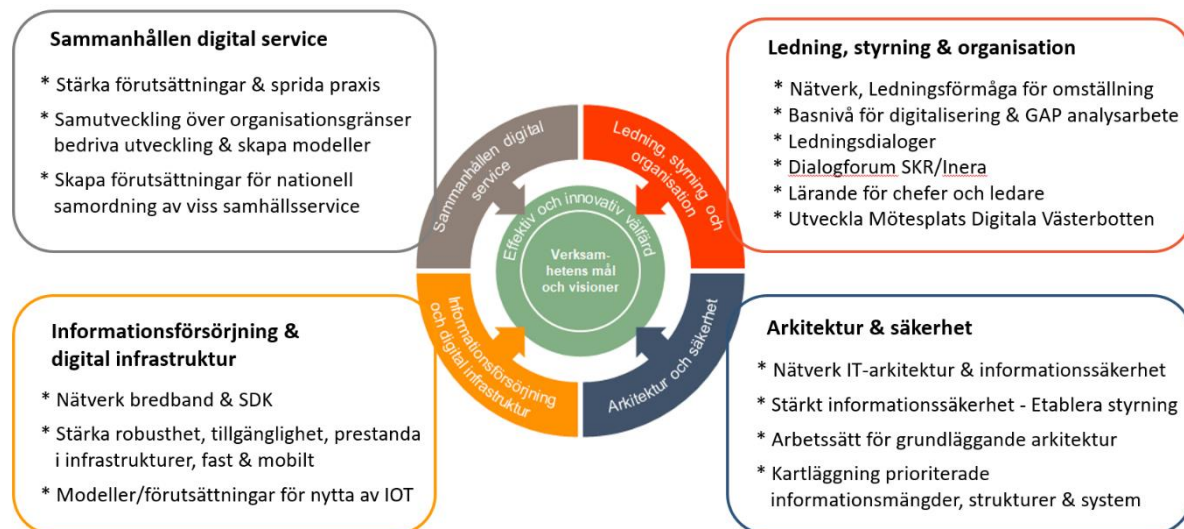
Handlingsplanen är en konkretisering av strategirådets verksamhetsplan för 2023-25. Inriktning och struktur utgår från SKR:s strategi [Utveckling i en digital tid](#). Strategin indelas i fyra målområden med totalt 16 formulerade mål.

För att harmonisera med SKR:s strategi är handlingsplanen indelad efter strategins fyra målområden;

- Ledning, styrning och organisation
- Arkitektur och säkerhet
- Informationsförsörjning och digital infrastruktur
- Sammanhållen digital service

Under respektive målområde definieras de delområden kommunerna gemensamt ska arbeta med under kommande år. För varje delområde beskrivs utmaningar, aktiviteter och vilka mål i strategin de knyter an till.

Översikt över handlingsplanens målområden och aktiviteter

Förutsättningar för handlingsplanens genomförande

En grundförutsättning för realisering av handlingsplanens aktiviteter är en fungerande samverkansstruktur i länet. För att nyttohemtagning ska ske behöver kommunerna bidra aktivt både i dialogen avseende önskat utvecklingsarbete och med resurser i projekt där aktiviteter som stöttar utvecklingen sker. Samt ha en lojalitet till gemensamma arbetssätt och ramverk. Strukturer och arbetssätt för arbetet i samverkan beskrivs i verksamhetsplanen.

1 Ledning, styrning och organisation

1.1 Regional samverkan, samordning samt ledningsförmåga

1.1.1 Utmaning

För att klara välfärdsuppdraget behöver kommunerna samordna sig mer avseende digitaliserad välfärd. Samverkansstrukturen behöver fördjupas för att klara sådant som gemensamma processer och resursallokering. Ledningsförmåga enskilt och tillsammans behöver förstärkas. För att samverkan ska vara möjlig krävs ofta ett gemensamt golv, en så kallad basnivå, inom både ledning, styrning och organisation, arkitektur och säkerhet, informationsförsörjning och infrastruktur samt sammanhållen digital service. För att en sådan basnivå ska uppnås, ägas och arbetas utifrån, antingen enskilt som kommun eller i samverkanskonstellationer, behövs ett ledningsengagemang och ett förtydligande av färdplan och ambitionsnivå för organisationen.

1.1.2 Aktiviteter 2025 ¹

- Varje kommun har representation i nätverk för ledningsförmåga för omställning.
- Genomföra nätverksaktiviteter inom ledningsförmåga för omställning, som berör den stödpalett som behövs och hur utveckling av förmåga/kompetens kan ske
- Identifiera och fastlägga en gemensam basnivå för länets kommuner som berör aspekter av alla fyra områden för grundläggande förutsättningar.
- Göra GAP-analyser utifrån basnivå, och handlingsplaner att uppnå den enskilt eller tillsammans.
- Fortsätta testa och etablera modeller och stödstrukturer för mer strategisk och komplex samverkan.
- Fortsätta erbjuda enskilda dialogmöten med kommunerna. Både för förståelsen för utmaningar och behov för att förtydliga nyttan med en regional samverkansstruktur och gemensamt utvecklingsarbete
- Samordna regionala dialoger mellan SKR-koncernen och länets kommuner med huvudfokus på Handslaget för välfärdsutveckling genom digitalisering, samt andra relevanta initiativ hos SKR, Inera och Adda.
- Erbjuder lärande genom utbildningen "Att leda digital omställning". Samverka om deltagande och nyttohemtagning.
- Fortsätta utvecklingen av konferensen Mötesplats Digitala Västerbotten som ett stöd att höja tempot i omställning och dra nytta av den som motivationsstärkare för samverkan.

1

Bidrar till M1 under Ledning, styrning och organisation "Ledarskap, styrning och organisation främjar förnyelse och utveckling i en digital tid."

2 Arkitektur och säkerhet

2.1 Informationssäkerhet

2.1.1 Utmaning

Många kommuner i länet har fortfarande inget riskbaserat systematiskt informationssäkerhetsarbete på plats. Det är både en risk för den egna kommunen och en förhindrande faktor för samverkan. Ökad risk för cyberattacker mot kommuner ihop med stärkta lagkrav på arbetsätt gör också att kommuner behöver prioritera att stärka både robusthet och resiliens på flera sätt.

2.1.2 Aktiviteter 2025 ²

- Varje kommun har representation i nätverk för informationssäkerhet.
- Tillsammans i nätverket arbeta med systematiskt informationssäkerhetsarbete med MSB:s metodstöd som grund. Under perioden arbeta med metodsteget "använda" (som är det tredje steget av fyra i MSB:s metodstöd). Metodsteget visar hur kommunerna ska tillämpa den styrning av informationssäkerhet som tagits fram i föregående metodsteg, bland annat vilka aktiviteter som ska genomföras och efterlevas utifrån styrdokument.

2.2 Kompetens IT-arkitektur

2.2.1 Utmaning

Enbart kustkommunerna har egna IT-arkitekter. De flesta kommuner har också stora utmaningar med sin nuvarande IT-arkitektur. Detta hämmar förmågan att innovera och verksamhetsutveckla vilket medför att det är svårt att öka effektiviteten och/eller kvaliteten i kommunernas verksamheter. En bristfällig arkitektur öppnar också för svårupptäckta säkerhetsrisker vilket kan bli förödande i kombination med kommunernas ökade beroende av digitala lösningar i sina verksamheter.

2.2.2 Aktiviteter 2025 ³

- Varje kommun har representation i samverkanstrukturen inom området IT-arkitektur.
- Samverka med länets representant i Ineras arkitekturråd.
- Skapa en grundläggande och funktionell arkitektur för kommuner som möjliggör snabb anpassning och innovation utan att överbelasta med komplexitet.
- Etablera samarbete, återanvändning och gemensamt arbete på alla skikt i arkitekturnivå.
- Fortsätta samverka om kartläggning av prioriterade informationsmängder.

² Bidrar till M8 under Arkitektur och säkerhet. "Arbetet med informationssäkerhet sker systematiskt och riskbaserat."

³ Bidrar till M15 inom Sammanhållen digital service. "Gemensamma krav ställs vid utveckling och upphandling av digitala lösningar."

3 Informationsförsörjning och digital infrastruktur

3.1 Mjuk och hård digital infrastruktur

3.1.1 Utmaning

Tillgången till robust digital infrastruktur är en grundförutsättning för Västerbottens digitalisering. Det innefattar fysisk infrastruktur med möjlighet till exempelvis reservförbindelser och mjuk infrastruktur som standarder och grundläggande tjänster. I det senare ingår informationssystem och interoperabilitet (samspel) mellan system på alla nivåer, tillgång till data och plattformar för att tillgängliggöra, dela och utbyta data. Så även komponenter som kan möjliggöra samspel mellan hård och mjuk infrastruktur som sensorer och sensornätverk. Här har utvecklingen kommit olika långt, vilket begränsar utveckling som skulle kunna ske inom länet för både kommuner och företag.

3.1.2 Aktiviteter 2025 ⁴

- Varje kommun har representation i samverkanstrukturen inom området bredband.
- Fortsatt utbyggnad och utveckling av det fasta och mobila bredbandsnätet för ökad tillgänglighet, robusthet, högre prestanda och kvalitet.
- Fortsätta utforska förutsättningar för LoRa-nätverk i länet och andra möjligheter för att skapa, tillhandahålla och dela data på ett hållbart sätt.
- Etablera gemensamma ramverk som underlättar och påskyndar organisationers förmåga att driva digitalisering, exempelvis mjuk infrastruktur och arkitektur.
- Med stöd av förstudien RIOT och kompletterande scenarion identifiera verksamhetsbehov som kan lösas och potentiella nyttor som kan skapas med IOT.

3.2 Säker digital kommunikation

3.2.1 Utmaning

Säker digital kommunikation (SDK) skapar förutsättningar för säker och enhetligt utbyte av känslig information. Arbetet med att utveckla och införa tjänsten utförs av DIGG, som också stöttar kommunerna i införandet. Parallellt är SDK ett av de erbjudanden i handlingsplanen för "Handslaget för välfärdsutveckling genom digitalisering" men kräver samtidigt verksamhetsutveckling och insatser i den egna kommunen för nyttohemtagning. Samordning behövs därför avseende införande av SDK för länets kommuner.

3.2.2 Aktiviteter 2025 ⁵

- Varje kommun har representation i samverkanstrukturen inom området Säker digital kommunikation.
- Följa SKR:s erbjudande avseende SDK inom ramen för "Handslaget för välfärdsutveckling genom digitalisering", samordna arbetet för länets kommuner.

⁴ Bidrar till M12 inom Informationsförsörjning och digital infrastruktur. "En digital infrastruktur möjliggör informationsutbyte inom offentlig sektor och mellan offentlig och privat sektor."

⁵ Bidrar till M12 inom Informationsförsörjning och digital infrastruktur. "En digital infrastruktur möjliggör informationsutbyte inom offentlig sektor och mellan offentlig och privat sektor."

4 Sammanhållen digital service

4.1 Sammanhållen service

4.1.1 Utmaning

Samverkan kring utvecklingen av e-tjänster har varit framgångsrik i länet. Men, informationsöverföringen mellan e-tjänsterna och verksamhetssystem har inte digitaliserats i samma takt vilket medfört manuell hantering, dubbelarbete och utmaningar vid leverans av sammanhållna digitala tjänster i samverkan med andra offentliga aktörer. Så också i flödet mellan medborgare/företag och i den egna organisationen. Dessutom kan nyttan av exempelvis automation av processer kopplat till e-tjänster bli för liten för att en enskild liten kommun ska välja att göra den investeringen. Kompetensbrist gör det också svårare att bemanna tjänster som ska levereras av de enskilda kommunerna. Därför behövs stöd att fortsätta digitalisera och utveckla processer för samhällsservice men även intern administration i kluster av kommuner.

4.1.2 Aktiviteter 2025 ⁶

- Stärka förutsättningar för sammanhållna digitala tjänster mot invånare och företag, respektive internt i kommunen via aktuella projekt.
- Fortsätta identifiera processer att samutveckla och digitalisera mellan kommuner i olika forum och understödja samutveckling med och utan stöd från projekt.
- Samutveckla och digitalisera minst en värdeskapande process mellan kluster av kommuner.
- Understödja framtida forskning på arbetsmodeller för sammanhållen digital service som kluster av kommuner utvecklar för att bedriva och bemanna över organisationsgränserna i samverkan med Umeå universitet. En forskning som bidrar till att ta fram värdeskapande modeller för samutveckling.
- Fortsätta sprida praxis om arbetssätt och teknik som bidrar till värdeskapande digitalisering med hjälp av mogen teknik. Exempelvis automatiserad informationsöverföring mellan e-tjänster och verksamhetssystem, men också med hjälp av teknik med högre utvecklingstakt såsom AI.
- Fortsätta bygga förutsättningar för att realisera nationella initiativ avseende sammanhållen digital service via SKR-koncernen och Handslaget för välfärdsutveckling genom digitalisering” eller motsvarande.

⁶ Bidrar till M13 inom Sammanhållen och digital service. *”Det finns samverkande processer för digital service med utgångspunkt i invånarnas och medarbetarnas behov.”*

Referenser

SKR:s Handslaget för välfärdens digitalisering

[Handslag för digitalisering | SKR](#)

SKRs strategi Utveckling i en digital tid.

<https://skr.se/download/18.45167e4317e2b341b24dc934/1643025710932/Utveckling%20i%20en%20digital%20tid%2020190620.pdf>

Svenskt ramverk för digital samverkan

<https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/svenskt-ramverk-for-digital-samverkan>

SKR Klassa, informationsklassning.

<https://skr.se/skr/naringslivarbetedigitalisering/digitalisering/arkitektursakerhet/informationssakerhet/klassainformationsklassning.7558.html>

SKR Informationssäkerhet i kommuner och regioner.

<https://skr.se/skr/naringslivarbetedigitalisering/digitalisering/arkitektursakerhet/informationssakerhet.1238.html>

MSB Metodstöd för riskbaserat systematiskt informationssäkerhetsarbete

<https://metodstod-informationssakerhet.msb.se>

Inera Gemensam arkitektur

[Så arbetar Inera med arkitektur - Inera](#)

DIGG Säker digital kommunikation

[Säker digital kommunikation - DIGG](#)

DIGG, Ena – Sveriges digitala infrastruktur

<https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/digital-infrastruktur>

Regional digitaliseringsstrategi, RDS

[Regional digitaliseringsstrategi Västerbotten 2022-2030.pdf \(regionvasterbotten.se\)](#)

Projektet Digitala Västerbotten i samverkan, DVIS

[Digitala Västerbotten i samverkan \(regionvasterbotten.se\)](#)

Projektet OSN Hållbart bredband

[Samverkansprojekt OSN Hållbart bredband i Västerbotten](#)

Flertalet tidigare projekt och förstudier

Exempelvis Förstudien samverkan digital infrastruktur, DV 2023, RIOT, Arkinera mfl:

[Arkiv](#)